

פרשת בהעלותך

פרק ה'

סדר הדלקת המנורה:

א. וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה, לֵאמֹר:

ב. דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן, וְאָמַרְתָּ אֵלָיו, בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנְּרוֹת, אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה, יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת:

בהעלותך, כתב רש"י "למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו"

מדוע חלשה דעתו _____

ומה אמר לו הקב"ה _____

בהעלותך, הוא לשון עלייה, מדוע כתוב לשון זה אצל הדלקת הנרות:

לפי פירוש א' _____

לפי מה שדרשו רבותינו _____

אל מול פני המנורה, במנורה היו שבעה קנים, קנה אחד באמצע, וששה קנים יוצאים מצדיה שלשה בכל צד.

האם הכוונה כאן לכל המנורה _____ אלא למה הכוונה _____

ומדוע נקרא כן _____

אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, באר כיצד עשו זאת _____

ומדוע _____

ג. וַיַּעַשׂ בֵּן אַהֲרֹן, אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה, הַעֲלָה גִרְתִּיקָהּ, כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה:

וייעש בן אהרן, התורה כתבה זאת, להגיד את שבחו של אהרן, מהו השבח _____

ד. וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנִיָּה מִקְשָׁה זָהָב, עַד יִרְכָּה עַד פְּרָחָה מִקְשָׁה הוּא, כַּמְרָאָה אֲשֶׁר הִרְאָה ה' אֶת מֹשֶׁה, בְּעֵשֶׂה אֶת הַמְּנִיָּה: (פ)

זוה מעשה המנורה, כתב רש"י לפי שנתקשה משה בעשיית המנורה, לכך הראהו הקב"ה באצבע

היכן מרומז כן בפסוק _____

מקשה, הוא לשון הקְשָׁה, ולימדנו בזה אופן עשיית המנורה

כיצד נעשתה המנורה _____

ואיך אין לעשותה _____

עד ירכה עד פרח, כתב רש"י "ירכה היא השידה שעל הרגלים וכו'", פירוש, הבסיס של המנורה.

עד ירכה עד פרח, הכוונה, שכל המנורה הייתה מקשה אחת, מהאבר (חלק) הגדול עד מעשה הדק שבה.

מהו האבר הגדול _____ ומהו מעשה הדק _____

כמראה אשר הראה וגו', היכן כתוב, שה' הראה למשה את תבנית המנורה _____

כן עשה את המנורה, מי עשה אותו: לפי פשוטו _____ ולפי מדרש אגדה _____

המשך פרשת בהעלותך פרק ח'

סדר טהרת וקידוש הלויים לעבודתם:

ה. וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה, לֵאמֹר:

ו. קַח אֶת הַלְוִיִּם, מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְטַהַרְתָּ אֹתָם:

קח את הלוויים, במה יקח אותם _____ ומה הוא יאמר להם _____

ז. וְכֹה תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהַרְתֶּם, הַזֶּה גְּלִיחָם מִי חֲטָאתָ, וְהִעֲבִירוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם, וְכַבְּסוּ בְּגָדֵיהֶם וְהִטְהָרוּ:

אופן טהרת הלוויים

ומדוע הוצרכו הלוויים טהרה זו	את מי מצינו שמטהרים כן	
		"הזה עליהם מי חטאת"
כפי שצויה שרה קחיה שחיי מתי, והמצוה ז"כ כמת, אלכן נטהרים ז"י גלוח, וכא שטהרת מצוה גלוח		"והעבירו תער על כל בשרם"

ח. וַלְקַחוּ פֶּר בֶּן בָּקָר, וּמִנְחָתוֹ סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן, וּפֶר שְׁנֵי בָּנִים בְּבָקָר תִּקַּח לְחֲטָאתָ:

ולקחו פר בן בקר וגו', ופר שני בן בקר תקח לחטאת

איזה קרבן היה: הפר הראשון _____ הפר שני _____

איזה דין מיוחד היה לפר השני _____ ומגן _____

כתב רש"י, שיש מכאן ראייה לדברי רבינו משה הדרשן, שהפר בא לכפר על עבודה זרה, דהיינו חטא העגל

מה הראייה _____

ורש"י דוחה את הראייה, דאפשר שמה שאינה נאכלת הוא משום הוראת שעה

כיצד הוכיח שאינה באה לכפר על ע"ז _____

ט. וְהִקְרַבְתָּ אֶת הַלְוִיִּם, לִפְנֵי אֱהֹל מוֹעֵד, וְהִקְהַלְתָּ אֶת כָּל עֵדֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

והקהלת את כל עדת בני ישראל, תחת מי הלוויים נתונים _____ ומה הוצרכו לעשות מחמת כן _____

י. וְהִקְרַבְתָּ אֶת הַלְוִיִּם לִפְנֵי ה', וְסָמְכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְדֵיהֶם, עַל הַלְוִיִּם:

יא. וְהִנִּיף אֶהְרֵן אֶת הַלְוִיִּם (בני קהת) תְּנוּפָה לִפְנֵי ה', מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָיוּ לְעֶבֶד אֶת עֲבֹדַת ה':

יב. וְהַלְוִיִּם יְסָמְכוּ אֶת יְדֵיהֶם, עַל רֹאשׁ הַפָּרִים, וַעֲשֶׂה אֶת הָאֶחָד חֲטָאתָ, וְאֶת הָאֶחָד עֹלָה לַה', לְכַפֵּר עַל הַלְוִיִּם:

יג. וְהִעֲמַדְתָּ אֶת הַלְוִיִּם, לִפְנֵי אֶהְרֵן וְלִפְנֵי בְנָיו, וְהִנַּפְתָּ אֹתָם (בני גרשון) תְּנוּפָה לַה':

יד. וְהִבְדַּלְתָּ אֶת הַלְוִיִּם, מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם:

טו. וְאַחֲרָי כֵּן יָבֹאוּ הַלְוִיִּם לְעֶבֶד אֶת אֱהֹל מוֹעֵד וְטַהַרְתָּ אֹתָם וְהִנַּפְתָּ אֹתָם (בני מררי) תְּנוּפָה:

והניף אהרן את הלוויים, מדוע עשו בהם תנופה _____

ביאור שלש התנופות שנאמרו בפרשה זו

מדוע נאמר בהם "לה"	מהו לשון התנופה שנאמר בהם	
		בני קהת
	(פסוק י"א)	בני גרשון
	(פסוק י"ג)	בני מררי
	(פסוק ט"ו)	

המשך פרשת בהעלותך פרק ח'

טז. פי נתנים נתנים הקמה לי, מתוך בני ישראל, תחת פטרת כל רחם בכור כל מבני ישראל, לקחתי אתם לי:

נתונים נתונים, ככל הלשון, לפי שהלויים נתונים לה' לשני עבודות, מה הם _____
פטרת כל רחם, מהו לשון "פטרת" _____

יז. פי לי כל בכור בכני ישראל, באדם ובבהמה, ביום הפתי כל בכור בארץ מצרים, הקדשתי אתם לי:

כי לי כל בכור, כתב רש"י "שלי היו הבכורות בקו הדין", דהיינו שלפי שורת הדין היו הבכורות של הקב"ה
איך נהיו הבכורות שלו _____

ועל ידי מה הם נפסלו מלעבוד _____

יח. ומאחר שנפסלו, לכן נאקח את הלויים, תחת כל בכור בכני ישראל:

יט. ואתנה את הלויים, נתנים לאהרן ולבניו, מתוך בני ישראל, לעבד את עבדת בני ישראל באהל מועד, ולכפר על בני ישראל, ולא

יהיה בכני ישראל נגף, בגשת בני ישראל אל הקדש:

ואתנה וגו', כמה פעמים נאמר "בני ישראל" בפסוק זה _____ כמנין מה _____

ומה בא להודיענו בזה _____

ולא יהיה בכני ישראל נגף, בגשת בני ישראל אל הקדש, מה הדבר שיכול לגרום להם נגף _____

ומה ציווה ה' לעשות, כדי שלא יהיה בהם נגף _____

כ. ויעש משה ואהרן וכל עדת בני ישראל ללויים, ככל אשר צוה ה' את משה ללויים, כן עשו להם בני ישראל:

כא. ויתקטאו (נטהרו באפר פרה אדומה) הלויים, ויכבסו (טבלו) בגדיהם, ויגף אהרן אתם תנופה לפני ה', ויכפר עליהם אהרן לטהרם:

ויעש משה ואהרן וכל עדת וגו', מה עשה: משה _____ אהרן _____ כל עדת בני ישראל _____

כב. ואחרי כן באו הלויים, לעבד את עבדתם באהל מועד, לפני אהרן ולפני בניו, כאשר צוה ה' את משה על הלויים, כן עשו להם: (פ)

כאשר צוה ה' וגו' כן עשו, מה בא הפסוק לומר _____

□□□□

כג. וידבר ה' אל משה, לאמר:

כד. זאת אשר ללויים, מן חמש ועשרים שנה ומעלה, יבוא לעבא צבא, בעבדת אהל מועד:

זאת אשר ללויים, במה הם נפסלים _____ האם הם נפסלים גם במומין _____

וכיצד זה נלמד מהפסוק _____

מבן חמש ועשרים, ומאיוה גיל למדנו לעיל (בפרשיות במדבר ונשא) שמתחילים לעבוד _____

וכיצד מיושבת הסתירה _____

ומה למדו מזה חז"ל _____

כה. ומן חמשים שנה, ישוב מצבא העבדה, ולא יעבד עוד:

כו. אלא וישרת את אחיו באהל מועד לשמור משמרת, ועבדה לא יעבד, ככה תעשה ללויים במשמרתם: (פ)

ולא יעבוד עוד, מאיזו עבודה הוא נפסל כשנהיה בן חמשים _____

ואלו עבודות הוא יכול לעשות _____

כיצד מוכח כן בפסוק כ"ו _____

לשמור משמרת, מה נכלל בזה _____

המשך פרשת בהעלותך פרק ח'

שאלות סיכום (פרק ח' פסוקים ה' - כ"ו):

א. סדר טהרת הלויים:

על ידי מה נטהרים הלויים א. _____ ב. _____ ג. _____
 הלויים הביאו שני פרים לקרבן, לאיזה קרבן הקריבו את: הפר הראשון _____ הפר השני _____
 מי סומך: על הלויים _____ על הפרים _____
 מי הניף את הלויים _____

ב. עבודת הלויים:

במקומם של מי באו הלויים לעבוד במשכן _____
 מהי עבודת הלויים במשכן _____
 מה עושים הלויים: מגיל: 25 - 30 _____ 30 - 50 _____ 50 ואילך _____

פרק ט'

קרבן פסח שהקריבו ישראל במדבר:

א. וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי, בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיית לְצֵאתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן (ניסן), לֵאמֹר:

בְּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן, וּמִתֵּי נְאֻמָּה פֶּרֶשֶׁה שֶׁבְרֹאשׁ הַסֶּפֶר _____
 וּמָה לְמַדְנֵנו מִמָּה שֶׁהוֹקְדָמָה לְפָרִשְׁתָּנוּ _____
 וּמִדּוּעַ לֹא כָּתְבָה הַתּוֹרָה בְּתַחִילָה אֶת פֶּרֶשְׁתָּנוּ _____

ב. וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת קֶרְבֵן הַפֶּסַח, בְּמוֹעֵדוֹ:

ג. בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי יוֹם בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה, בֵּין הָעֲרֵבִים, תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ בְּמוֹעֵדוֹ, כְּכֹל חֻקֹּתָיו וְכַכֵּל מִשְׁפָּטָיו, תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ:

בְּמוֹעֵדוֹ, בְּמוֹעֵדוֹ, נִכְתָּב ב' פַּעַמִּים, לְלַמְדֵנוּ שֶׁהַפֶּסַח נַעֲשֶׂה לְעוֹלָם בְּזִמְנוֹ

וּאֶפִּילוּ בְּאֵלֹוּ מִקְרִיבִים: א. _____ ב. _____

כַּכֵּל חֻקֹּתָיו וְכַכֵּל מִשְׁפָּטָיו, בְּרִש"י יֵשׁ ב' גִּירְסָאוֹת, לְגִירְסָא א' יֵשׁ כֵּאֵן ב' רִיבּוּיִים: 1. "כַּכֵּל חֻקֹּתָיו", 2. "וְכַכֵּל מִשְׁפָּטָיו".

וּלְגִירְסַת סְפָרִים אַחֵרִים יֵשׁ כֵּאֵן ג' רִיבּוּיִים בַּפֶּסֶק: 1. "כַּכֵּל חֻקֹּתָיו", 2. "וְכַכֵּל", 3. "מִשְׁפָּטָיו".

ביאור "ככל חוקותיו וככל משפטיו" - לב' הגירסאות

לאלו מצוות הכוונה	סוג המצוה שלומדים הנה	
	לגירסת ס"א	לגירסת א' ברש"י
		"ככל חקתיו"
	מִצְוַת שְׁחִיטָה	מִצְוַת שְׁחִיטָה אַחֵר
	מִצְוַת שְׁחִיטָה	

ד. וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח:

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְגו', כְּתוּב בַּפֶּרֶשׁת אִמּוֹר (כ"ג מ"ד), "וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מִלְּעֵדֵי ה' אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" וְנִכְלַל בּוֹה ג"כ קֶרְבֵן הַפֶּסַח

א"כ מִדּוּעַ חָזַר וְאָמַר כֵּאֵן "וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְגו' לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח" _____

ה. וַיַּעֲשׂוּ אֶת הַפֶּסַח, בְּרִאשׁוֹן, בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי יוֹם לְחֹדֶשׁ בֵּין הָעֲרֵבִים, בְּמִדְבַר סִינַי, כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה, בְּן עֶשְׂרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:

המשך פרשת בהעלותך פרק ט'

קרבן פסח שני, והלכותיו:

ו. וַיְהִי אֲנָשִׁים, אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם, וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא, וַיִּקְרְבוּ לְפָנֵי מֹשֶׁה וְלְפָנֵי אַהֲרֹן, בַּיּוֹם הַהוּא:

לפני משה ולפני אהרן, האם כוונת הפסוק הוא, שבאו לשאול את משה ואח"כ שאלו את אהרן
 מדוע אין לומר כן _____
 אלא מה הפירוש _____

ז. וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלָיו, אֲנַחְנוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם, לָמָּה נִגְרַע, לְכַלְתִּי הַקָּרֵב אֶת קָרְבִּי ה' בְּמַעַדוֹ, כִּתּוּב בְּנִי יִשְׂרָאֵל:

ח. וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֹשֶׁה, עֲמַדוּ וְאַשְׁמְעוּהָ, מִה יִצְוֶה ה' לָכֶם: (פ)

למה נגרע, הקדמה לדברי רש"י, אנשים אלו היו טמאי מת, שחל יום השביעי שלהם בערב פסח, והיו טבולי יום, ובערב כבר יהיו טהורים, וכדמשמע מדכתיב "ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא".

ביאור הדין ודברים בין "האנשים הטמאים" למשה רבינו

דברי האנשים למשה	באר מה ביקשו בזה	מה השיב להם משה
"אֲנַחְנוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם"		
"לָמָּה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקָּרֵב אֶת קָרְבִּי ה' בְּמַעַדוֹ"		

עמדו ואשמעה, כיצד ידע משה שהקב"ה ישיב לו _____
 ומה אמרו חז"ל על זה _____

מדוע נאמרה פרשה זו על ידי אנשים אלו, ולא על ידי משה _____
 ט. וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה, לֵאמֹר:

י. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר, אִישׁ אִישׁ כִּי יְהִיֶה טָמֵא לְנֶפֶשׁ, אוּ בְדֶרֶךְ רְחֻקָה לָכֶם, אוּ לְדַרְתֵיכֶם, וַעֲשֵׂה פֶסַח לָהּ:

או בדרך רחוקה, מה לומדים מזה שהה"א נקודה _____
 באלו דינים חלוק פסח שני מפסח ראשון:

א. _____ ב. _____ ג. _____

יא. בַּחֲדָשׁ הַשְּׁנִי, בְּאַרְבַּעַת עֶשֶׂר יוֹם בֵּין הָעֲרֵבִים, יַעֲשׂוּ אֹתוֹ, עַל מִצּוֹת וּמִרְרִים יֵאכְלֶהוּ:

יב. לֹא יִשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר, וַעֲצֵם לֹא יִשְׁבְּרוּ בוֹ, כִּכֹּל חֲקַת הַפֶּסַח יַעֲשׂוּ אֹתוֹ:

יג. וְהָאִישׁ אֲשֶׁר הוּא טָהוֹר, וּבְדֶרֶךְ לֹא הָיָה, וְחָדַל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח, וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמּוּתָהּ, כִּי קָרְבַן ה' לֹא הִקְרִיב בְּמַעַדוֹ, חֲטָא וְשָׂא הָאִישׁ הַהוּא:

יד. וְכִי יִגֹּר אֶתְכֶם גֵּר, וַעֲשֵׂה פֶסַח לָהּ, כְּחֲקַת הַפֶּסַח וּכְמִשְׁפָּטוֹ כִּן יַעֲשֶׂה, חֲקָה אַחַת יְהִיָה לָכֶם, וְלַגֵּר וְלְאֶזְרַח הָאָרֶץ: (ס)

וכי יגור אתכם גר, ועשה פסח, האם הכוונה שגר עושה פסח מיד שמתגייר _____
 ומגלן _____

אלא מה כוונת הפסוק _____

שאלות סיכום (פרק ט' פסוקים ט' - י"ד):

א. מי נדחה לפסח שני 1. _____ 2. _____

ב. איזה מרחק נחשב "דרך רחוקה" _____

ג. מתי הוא צריך להיות ב"דרך רחוקה", כדי להדחות לפסח שני _____

ד. מי שיכל להקריב בפסח ראשון, ולא הקריב, מה ענשו _____

המשך פרשת בהעלותך פרק ט'

סדר מסע בני ישראל על פי הענן:

טו. וּבַיּוֹם הַקִּיּוֹם אֶת הַמִּשְׁכָּן, כִּסֶּה הָעֲנַן אֶת הַמִּשְׁכָּן לְאַהֲלֵי הָעֵדוּת. וּבְעֶרְבֹה יִהְיֶה עַל הַמִּשְׁכָּן כְּמִרְאֵה אִשׁ עַד בֹּקֶר:

כסה הענן את המשכן לאהל העדות, מדוע המשכן נקרא "אהל העדות" _____

יהיה על המשכן, תיבת "יהיה" שבפרשה זו, האם היא לשון עתיד או לשון הווה _____

פרש לפי זה "יהיה על המשכן" _____

טז. כִּן יִהְיֶה תְּמִיד, הָעֲנַן יִכְסֶּנּוּ, וּמִרְאֵה אִשׁ לַיְלָה:

יז. וְלַפִּי (כאשר) הָעֵלֶת הָעֲנַן מֵעַל הָאֹהֶל, וְאַחֲרֵי כֵן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּבְמִקּוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכֹּן שֵׁם הָעֲנַן, שֵׁם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

העלות הענן, האם הפירוש שהענן עלה והתרומם, או שהוא הסתלק _____

יח. עַל פִּי ה' יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל פִּי ה' יַחֲנוּ, כֹּל יְמֵי אֲשֶׁר יִשְׁכֹּן הָעֲנַן עַל הַמִּשְׁכָּן, יַחֲנוּ:

ביאור כיצד נסעו וחנו "על פי ה'" ו"ביד משה"

זמה היה לאחר שמשה אמר "קומה ה'" / "שובה ה'"	וכיצד התקיים "ביד משה"	כיצד התקיים "על פי ה'"	
			כשהיו ישראל נוסעים
			כשהיו ישראל חונים

יט. וּבַהֲאָרִיזָה הָעֲנַן עַל הַמִּשְׁכָּן יָמִים רַבִּים, וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מִשְׁמֶרֶת ה', וְלֹא יִסְעוּ:

כ. וַיֹּשֶׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה הָעֲנַן יָמִים מְסֻפָּר עַל הַמִּשְׁכָּן, עַל פִּי ה' יַחֲנוּ, וְעַל פִּי ה' יִסְעוּ:

ויש, כתב רש"י "כלומר, ופעמים", וכאילו כתוב 'ופעמים אשר יהיה הענן וגו'.

ימים מספר, פרש _____

כא. וַיֹּשֶׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה הָעֲנַן מְעֶרֶב עַד בֹּקֶר, וְנִעְלָה הָעֲנַן בְּבֹקֶר וְנִסְעוּ, או יזָמַם וְלַיְלָה, וְנִעְלָה הָעֲנַן וְנִסְעוּ:

כב. או יָמִים או חֲדָשׁ או יָמִים, כְּהֲאָרִיזָה הָעֲנַן עַל הַמִּשְׁכָּן לְשֹׁכְנֵי עֲלָיו, יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִסְעוּ, וּבַהֲעֵלְתוֹ יִסְעוּ:

או יָמִים, פרש _____

כג. עַל פִּי ה' יַחֲנוּ, וְעַל פִּי ה' יִסְעוּ, אֶת מִשְׁמֶרֶת ה' שָׁמְרוּ, עַל פִּי ה' בְּיַד מֹשֶׁה: (פ)

כתב רבינו עובדיה ספורנו, וז"ל:

וּבְמִקּוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכֹּן שֵׁם הָעֲנַן. סיפר זכותן של ישראל על לכתם אחריו במדבר, ראשונה, שהיו חונים במקום אשר ישכון שם הענן, אף על פי שהיה מקום תוהו ילל ישימון.

וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מִשְׁמֶרֶת ה'. סיפר שנית, שהיו ממתניים את המתנתו זמן ארוך, אף על פי שהיה המקום רע מאד. וְלֹא יִסְעוּ. לתור להם מקום לחנותם טוב ממנו.

וַיֹּשֶׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה הָעֲנַן יָמִים מְסֻפָּר. סיפר שלישית, שלפעמים הייתה חנייתם במקום נאות להם ולמקניהם, ושם היה שוכן הענן ימים מספר, מכל מקום עַל פִּי ה' יַחֲנוּ. לא מאהבת אותו המקום. וְעַל פִּי ה' יִסְעוּ. אף על פי שהיו נוסעים מאותו המקום הטוב.

וַיֹּשֶׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה הָעֲנַן מְעֶרֶב עַד בֹּקֶר. סיפר רביעית, שהייתה חניית הענן לפעמים זמן בלתי משוער, באופן שהיה לילה בלבד, שהוא זמן בלתי מוכן ומספיק לצרכי חניה ולצרכי המסע, אמנם עם זה ספר שלא הייתה תחילת שום מסע בלילה.

או יָמִים או חֲדָשׁ או יָמִים. חמישית סיפר, שבקצת אלה הזמנים לא היה להם פנאי לסדר עניינם ועניני מקניהם, ובקצתם כבר הכינו וסידרו, וכמו רגע היו מסתלקין תכף והורסים כל הכנותיהם.

עַל פִּי ה' יַחֲנוּ. גם בזמן הקצר בלתי השגת סידור ענייניהם. וְעַל פִּי ה' יִסְעוּ. בהעלות הענן גם אחר הזמן הארוך שכבר סדרו שם כל ענייניהם.

המשך פרשת בהעלותך

פרק י'

פרשת ה"חצוצרות":

א. וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה, לֵאמֹר:

ב. עֲשֵׂה לָךְ שְׁתֵּי חֲצוּצְרוֹת כֶּסֶף, מִקְשָׁה תַעֲשֶׂה אֹתָם, וְהָיוּ לָךְ לְמִקְרָא הַעֲדָה, וְלִמְסַע אֶת הַמַּחֲנוֹת:

עֲשֵׂה לָךְ, בַּרְשֵׁי הוּבָא ג' אֹפְנִים לַפְרֶשׁ, מִדְּוַע הוֹסִיף הַפְּסוּק תִּיבַת "לך", מֵהֶם

א. _____ ב. _____

ג. _____

לְמִקְרָא הַעֲדָה, לְמִי הַכוּוֹנָה א. _____ ב. _____

וְלִמְסַע אֶת הַמַּחֲנוֹת, כֹּתֵב רַש"י "בשעת סילוק מסעות (כשבאים לנסוע ממקום הנייתם), תתקעו בהם לסימן"

נמצאת אתה אומר על פי שלשה היו נוסעים

מה הסימן שעשה	על פי מה	
היה מקפל עמו העול ומשכו אל גבי בני יהודה כמין קורה		א.
"קמיה הי ופכו איקיף וזו"		ב.
תקעו והרעו ותקעו		ג.

מקשה, כתב רש"י "מן העשת (חתיכת כסף) תעשה", כיצד עשו ממנו את החצוצרות _____

ג. וַתִּקְעוּ בָהֶן, וְנוֹעְדוּ אֵלָיָה כָּל הָעֵדָה, אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:

וַתִּקְעוּ בָהֶן, בַּכֹּמֶה חֲצוּצְרוֹת תִּקְעוּ _____ לְמָה זֶה סִימָן _____

ד. וְאִם בָּאֲחַת יִתְקַעוּ, וְנוֹעְדוּ אֵלָיָה בְּנֵי־אִיִּם, רֵאשֵׁי אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל:

וְאִם בַּאֲחַת יִתְקַעוּ, כַּשְׁתּוֹקְעִים בַּחֲצוּצְרָה אַחַת, לְמָה זֶה סִימָן _____

וְלֵהִיכֵן הֵם צְרִיכִים לְבוֹא _____

וְלִמְדוּ כֵן בַּסְּפָרִי דְנֵאמְרָה "תְּקִיעָה" בַּמִּקְרָא הַעֲדָה, וְנֵאמְרָה "תְּקִיעָה" בְּנֵי־אִיִּם, מֵהֶם מִקְרָא הַעֲדָה הוּא "אל פתח אהל

מועד", אף בנשיאים כן, וזו היא אחת מ"ג מידות שהתורה נדרשת בהם, כיצד נקראת דרשה זו _____

ה. וַתִּקְעֻתֶם תְּרוּעָה, וְנִסְעוּ הַמַּחֲנוֹת, הַחֲנִיִּם קִדְמָה:

וַתִּקְעֻתֶם תְּרוּעָה, מֵהֶם הָיוּ תּוֹקְעִין _____

ו. וַתִּקְעֻתֶם תְּרוּעָה שְׁנִייתָ, וְנִסְעוּ הַמַּחֲנוֹת הַחֲנִיִּם תִּימִנָה, תְּרוּעָה יִתְקַעוּ לְמַסְעֵיהֶם:

ז. וּבַהֲקֵהִיל אֶת הַקֶּהֶל, תִּתְקַעוּ וְלֹא תְרִיעוּ:

סדר התקיעות, למקרא העדה ולמסע את המחנות

ומנלן	מה תקעו תקיעה/תרועה	ומנלן	בכמה חצוצרות תקעו	
"וזהקהיל את הקהל תקעו ולא תריעו"		"ותקעו זמן ונועדו אליך כל העדה"		להקהיל הקהל
[לא חזבר רש"י]		"ותקעו פקיעת יתקעו ונועדו אליך הנשיאים"		להקהיל הנשיאים
"ותקעו תרועה"		מקרא העדה ומסע המחנות הוקעו זה לזה "וחזר לך למקרא העדה, ולמסע את המחנות"		למסע את המחנות

המשך פרשת בהעלותך פרק י'

ח. ובני אהרן הפהנים, יתקעו בחצצרות, והיו לכם לחקת עולם, לדורותיכם:

ט. וכי תבאו מלחמה בארצכם, על הצר הצר אתכם, והרעתם בחצצרות, ונזפרתם לפני ה' אלקיכם, ונושעתם מאיביכם:

י. וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדישיכם, ותקעתם בחצצרות, על עלתיכם ועל זבחי שלמיכם, והיו לכם לזכרון לפני אלקיכם,

אני ה' אלקיכם: (פ)

על עולותיכם, לאלו עולות הכוונה _____

אני ה' אלקיכם, כתב רש"י "מכאן למדנו מלכיות עם זכרונות ושופרות"

מניין שצריכים להזכיר פסוקים של: שופרות _____

זכרונות _____ מלכיות _____

ואיתא בספרי "אם כן (שסדר המקראות הוא 'שופרות', 'זכרונות' ו'מלכיות'), מה ראו חכמים לומר 'מלכיות' תחילה, ואח"כ 'זכרונות' ו'שופרות', אלא המליכהו עליו תחילה, ואח"כ בקש רחמים מלפניו, כדי שתזכר לך, ובמה בשופר של חירות".

שאלות סיכום (פרק י' פסוקים א' - י"א):

א. כמה חצוצרות עשו _____ ממה עשו אותם _____

ב. מי היו תוקעין בהם _____

ג. לאלו דברים היו תוקעים בהם: א. _____ ב. _____

ג. _____ ד. _____

□□□□

יא. ויהי בשנה השנית, בחדש השני (אייר) בעשרים בחדש, נעלה (הסתלק) הענן מעל משכן העדת:

בחודש השני, מתי בשנה הראשונה הגיעו בני ישראל לחורב (מדבר סיני) _____

ומתי נסעו משם _____

לפי"ז, כמה זמן היו בחורב _____

יב. ויסעו בני ישראל למסעיהם ממדבר סיני, וישכן הענן במדבר פארן:

למסעיהם, די היה לכתוב 'ויסעו בני ישראל ממדבר סיני', מה בא לומר ב"למסעיהם" _____

וישכון הענן במדבר פארן, בפרשת מסעי כתוב, "ויסעו ממדבר סיני, ויחנו בקברת התאנה"

כיצד מיושבת הסתירה _____

יג. ויסעו בראשנה (בפעם הראשונה), על פי ה' ביד משה:

יד. ויסע דגל מחנה בני יהודה בראשנה, לצבאתם, ועל צבאו. נחשון בן עמינדב:

שים לב: מה שכתוב כאן "ויסע", היינו שהתכוננו לנסוע, אולם לא נסעו אלא לאחר נסיעת בני גרשון ומררי בפסוק י"ז, ע"פ מזרחי להלן פסוק כ"א.

טו. ועל צבא מטה בני יששכר, נתנאל בן צווער: טז. ועל צבא מטה בני זבולון, אליאב בן חלון:

יז. והורד (ופורק) המשכן, ונסעו בני גרשון ובני מררי, נשאי המשכן:

סדר הורדת המשכן ונסיעתו

מה הם עשו	מי סייע בהורדת המשכן ונסיעתו	
		כשנסע דגל מחנה יהודה
		כשנסע דגל מחנה ראובן

המשך פרשת בהעלותך פרק י'

יח. וְנָסַע דָּגֵל מַחֲנֵה רְאוּבֵן לְצַבְאֹתָם, וְעַל צִבְאוֹ, אֶלְעִיזֹר בֶּן שְׂדִיאוֹר:

יט. וְעַל צִבְאֵי מִטֵּה בְנֵי שִׁמְעוֹן, שְׁלֹמִיאֵל בֶּן צוּרִישַׁדָי: כ. וְעַל צִבְאֵי מִטֵּה בְנֵי גָד, אֶלְיָסָף בֶּן דְּעוּאֵל:

כא. וְנָסְעוּ הַקְּהָתִים, נוֹשְׂאֵי הַמִּקְדָּשׁ, וְהִקִּימוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן עַד בָּאָם:

נוֹשְׂאֵי הַמִּקְדָּשׁ, כֹּתֵב רִשׁׁי "נוֹשְׂאֵי דְבָרִים הַמְקוּדָשִׁים",

לאלו כלים הכוונה (רש"י לעיל ד' ד')

והקימו את המשכן, כתב רש"י "בני גרשון ובני מררי שהיו קודמים להם (לבני קהת) מסע שני דגלים", פירוש דבני גרשון ומררי

נסעו בראשונה (כדלעיל פסוק י"ד), ואחריהם דגל יהודה, ודגל ראובן, ולאחמ"כ נסעו הקהתים, נמצא שקדמו בני גרשון ומררי

לבני קהת, מסע שני דגלים.

באר את הפסוק: "והקימו את המשכן", מי הקים

"עד (טרם) בואם", של מי

על פי איזה סימן ידעו שעליהם להקימו

כב. וְנָסַע דָּגֵל מַחֲנֵה בְנֵי אֶפְרַיִם לְצַבְאֹתָם, וְעַל צִבְאוֹ אֶלְיָשָׁמַע בֶּן עֲמִיהוּד:

כג. וְעַל צִבְאֵי מִטֵּה בְנֵי מְנַשֶּׁה, גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצוּר: כד. וְעַל צִבְאֵי מִטֵּה בְנֵי בְנִימִן, אֲכִיזֹן בֶּן גְּדֵעוֹנִי:

כה. וְנָסַע דָּגֵל מַחֲנֵה בְנֵי דָן, מְאֹסָף לְכָל הַמַּחֲנֵה לְצַבְאֹתָם, וְעַל צִבְאוֹ אַחִיעֶזֶר בֶּן עֲמִישַׁדָי:

כו. וְעַל צִבְאֵי מִטֵּה בְנֵי אֲשֵׁר, פְּגַעִיאֵל בֶּן עֶכְרֹן: כז. וְעַל צִבְאֵי מִטֵּה בְנֵי נַפְתָּלִי, אַחִירַע בֶּן עֵינָן:

מאסף לכל המחנות, מדוע שבט דן נסעו באחרונה

מה הפירוש "מאסף"

אופן הילוכם במדבר

באר איך נלמד	מאיזה פסוק זה נלמד								
		<table border="1"> <tr> <td>דגל מחנה יהודה</td> <td></td> <td>דגל מחנה אפרים</td> </tr> <tr> <td>דגל מחנה ראובן</td> <td>המשכן</td> <td>דגל מחנה דן</td> </tr> </table>	דגל מחנה יהודה		דגל מחנה אפרים	דגל מחנה ראובן	המשכן	דגל מחנה דן	אית מאן דאמר פְתַבָּה היו מהלכין
דגל מחנה יהודה		דגל מחנה אפרים							
דגל מחנה ראובן	המשכן	דגל מחנה דן							
		<table border="1"> <tr> <td>דגל מחנה יהודה</td> </tr> <tr> <td>דגל מחנה ראובן</td> </tr> <tr> <td>המשכן</td> </tr> <tr> <td>דגל מחנה אפרים</td> </tr> <tr> <td>דגל מחנה דן</td> </tr> </table>	דגל מחנה יהודה	דגל מחנה ראובן	המשכן	דגל מחנה אפרים	דגל מחנה דן	ואית דאמרי פְקוּרָה היו מהלכין	
דגל מחנה יהודה									
דגל מחנה ראובן									
המשכן									
דגל מחנה אפרים									
דגל מחנה דן									

כח. אֵלֶּה (סדר המסעות דלעיל) מִסְעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְצַבְאֹתָם (כך היה סדר מסעם בכל פעם שנסעו), וַיִּסְעוּ: (ס)

ויסעו, כתב רש"י "ביום ההוא נסעו", לאיזה יום הכוונה

המשך פרשת בהעלותך פרק י'

סדר נסיעתם על פי סדר הפסוקים

לשון הפסוק	סדר נסיעתם	
"וַיִּסַּע דָּגְלַת מַחֲנֵה יְהוּדָה"	בני יהודה מתכוננים לנסוע, אך עדיין לא נוסעים (ע"י סימן הסתלקות הענן)	א.
"וַהֲרִיד הַמִּשְׁכָּן, וַנִּסְעוּ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן וּבְנֵי מְרָרִי, נְשָׂאֵי הַמִּשְׁכָּן"	אהרן ובניו פרקו הפרוכת וכיסו את הארון, ובני גרשון ובני ומררי פורקים המשכן, וטוענים בעגלות ונוסעים	ב.
	דגל מחנה יהודה נוסעים	ג.
"וַנִּסַּע דָּגְלַת מַחֲנֵה רְאוּבֵן"	דגל מחנה ראובן נוסעים	ד.
"וַנִּסְעוּ הַקְּהָתִים נְשָׂאֵי הַמִּקְדָּשׁ"	בני קהת נוסעים עם הארון וכלי הקודש (ב' דגלים אחר בני גרשון ומררי)	ה.
"וַנִּסַּע דָּגְלַת מַחֲנֵה אֶפְרַיִם"	דגל מחנה אפרים נוסעים	ו.
"וַנִּסַּע דָּגְלַת מַחֲנֵה בְּנֵי דָן, מֵאַסֵּף לְכָל הַמַּחֲנֹת"	דגל מחנה דן נוסעים	ז.

□□□□

כט. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, לְחַבֵּב בֶּן רְעוּאֵל הַמִּדְיָנִי חֲתַן מֹשֶׁה, נֹסְעִים אֲנַחְנוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה' אֵתוֹ אֲתָן לָכֶם, לָכֶה אֲתָנוּ וְהִטַּבְנוּ לָךְ. פִּי ה' דָּבָר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל:

חובב בן רעואל, מי הוא חובב _____ ומדוע נקרא כן _____
ומי הוא רעואל _____ ומדוע כתוב אצל בנות יתרו "ותבאנה אל רעואל אביהן" _____
נוסעים אנחנו אל המקום, במסע זה הראשון נסעו על מנת להכנס מיד לארץ ישראל _____
ומדוע לבסוף נכנסו רק לאחר ארבעים שנה _____
שים לב: מה שכתב רש"י "שחטאו במתאוננים", זה גרם להם עיכוב של חודש, ומה שאח"כ חטאו במרגלים זה גרם להם עיכוב נוסף של שלשים ושמונה שנה (ע"פ נחלת יעקב).

מדוע כלל משה עצמו עמהם, הרי הוא לא נכנס לא"י _____
ל. וַיֹּאמֶר אֱלֹוֵי לֹא אֶלֶף, פִּי אִם אֶל אֶרְצִי, וְאֶל מוֹלַדְתִּי אֶלֶף:
אל ארצי ואל מולדתי, מה הייתה כוונתו במה שאמר: "אל ארצי" _____ "אל מולדתי" _____

לא. וַיֹּאמֶר, אֵל נָא תַעֲזֹב אֲתָנוּ, פִּי עַל כֵּן יָדַעְתָּ חֲתַנְנוּ בַּמִּדְבָּר, וְהִיִּיתָ לָנוּ לְעֵינָיִם:
לב. וְהָיָה פִּי תַלְוָה עִמָּנוּ, וְהָיָה הַטּוֹב הַהוּא אֲשֶׁר יִיטִיב ה' עִמָּנוּ, וְהִטַּבְנוּ לָךְ:
אל נא תעזוב, מהו לשון "נא" הכתוב כאן _____
וכתב רש"י שמושה ביקש זאת ממנו "שלא יאמרו לא נתגייר יתרו מחיבה", חיבה למה _____
ומה עלולים לומר (מדוע נתגייר יתרו ולבסוף הלך) _____

כי על כן ידעת חנותנו במדבר, מדוע זו סיבה שיתרו ישאר עימם _____
כי על כן ידעת, דהיינו משום שידעת חנותנו במדבר, פרש "כי על כן" _____
מצינו לשון "על כן", גם במקומות נוספים, כתוב את הלשון שכתוב אצל: _____
יהודה _____ אברהם אבינו _____
לוט _____ יעקב אבינו _____

המשך פרשת בהעלותך פרק י'

והיית לנו לעינים, רש"י מביא ג' פירושים:

פירוש א' כתרוממו, כתוב לשון התרגום ופירושו

התרגום:				
הפירוש:				

רש"י מביא ב' פירושים נוספים, ולפי פירושים אלו, האות ו' של "והיית", הוא ו' ההיפוך, המהפך את התיבה מעבר לעתיד.

סיכום ג' אופני פירוש "והיית לנו לעינים"

לפי"ז האם "והיית" הוא לשון עבר או עתיד	מה הפירוש "לעינים"	
	ראית לעיניך את הלחות	לפירוש א' (כתרגומו)
		לפירוש ב'
		לפירוש ג'

והיה הטוב ההוא, לאיזה חלק בארץ ישראל הכוונה _____
האם חילקו אותו לשבטים _____ מי היה אמור ליטול אותו _____
ולמי נתנו חלק זה עד שנבנה בית המקדש _____

בספר שופטים (פרק א' פסוק ט"ז) נאמר: וּבְנֵי קִינִי חָתָן מִלְשָׁה, עָלוּ מְעִיר הַתְּמָרִים, אֶת בְּנֵי יְהוּדָה מְדָבְרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר בְּנָגַב עָרְדוּ, וַיֵּלְדוּ וַיֵּשְׁבוּ אֶת הָעָם.
וכתב רש"י שם, מעיר התמרים. היא יריחו, שניתן להם דושנה של יריחו לאוכלה עד שיבנה בית המקדש, ומי שיפנה בית הבחירה בחלקו יטלנה, כדי שיהא לכל ישראל חלק בבית הבחירה, ונתנה לבני יתרו ארבע מאות ארבעים שנה.

לג. וַיִּסְעוּ מִהַר ה' דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים. וְאַרְזוֹן בְּרִית ה' נִסַּע לַפְּנִימָה. דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים, לְתוֹר לָהֶם מְנוּחָה:
דרך שלשת ימים, כלומר, שהדרך הוא מהלך שלשת ימים, אך הם הלכו אותו בפחות, בכמה זמן _____
מדוע זירזם הקב"ה _____

וארון ברית ה' נוסע לפניהם דרך שלשת ימים, ב' ארונות היו, א'. ארון שעשה משה, ובו מונחים שברי לוחות, וזהו שהיה יוצא עמהם למלחמה. ב'. ארון שעשה בצלאל, ובו היו לוחות שניות.

לאיזה ארון הכוונה כאן _____
ולאיזה צורך היה נוסע לפניהם _____
לד. וַעֲנַן ה' עֲלֵיהֶם יוֹמָם, בְּנִסְעֵם מִן הַמַּחֲנֶה: (ט)
וענן ה' עליהם יומם, כמה פעמים מוזכר 'ענן' במסעות _____ ומה לומדים מזה _____
והיכן היו _____

למה שימש הענן שהיה לפניהם _____
מן המחנה, מה הפירוש "מן המחנה" _____

לה. וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, קוּמָה ה', וַיַּפְּצוּ אִיבֵיהּ, וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאֵיהּ מִפְּנֵיהּ:

לו. וּבְנֶחֱהָ יֹאמֶר שׁוֹכְהָ ה' רַבְבוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל: (פ)

ויהי בנסוע הארון, כתב רש"י "עשה לו (לענין זה) סימניות מלפניו ומאחוריו", מה הם הסמניות _____
מה הם באים לומר _____ ומדוע כתבו כאן _____

ובמסכת שבת (קטז:) שנינו: פורענות שנייה מאי היא, "וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאַנְנִים" (י"א א'). פורענות ראשונה, "וַיִּסְעוּ מִהַר ה'" (י"ג), ואמר ר' חמא בר' חנינא, שסרו מאחורי ה'. והיכן מקומה (של ויהי בנסוע), אמר רב אשי, בדגלים. ומפרש רש"י שם, "היתה ראויה ליכתב בפרשת במדבר סיני" (לעיל ב"ז).

המשך פרשת בהעלותך פרק י'

קומה ה', מהלך כמה ימים הקדים הארון את בני ישראל _____
 לכן מה אמר משה _____
 ויפוצו אויביך וינוסו משנאיך מפניך, מה אמר משה על האויבים: הרודפים _____ המכונסים _____
 משנאיך, מי הם משנאי ה' _____ ומדוע נחשבים כן _____
 שובת ה', האם הכוונה שהשכינה תחזור, או שהשכינה תנוח ותשרה בינינו _____
 רבבות אלפי ישראל, כמה זה: 'רבבה' _____ "רבבות" _____ "אלפי" _____
 וכמה זה "רבבות אלפי" בסה"כ _____
 והרי בני"מנו אז 603,550 מלבד הלויים, א"כ מדוע אמר מספר זה _____
 וכך פירוש הפסוק, "שובת ה'" תנוח השכינה בתוך "רבבות אלפי ישראל", וממה שאמר מספר זה, משמע שאין השכינה שורה בפחות מכך.

פרק י"א

א. ויהי העם כמתאוננים (מתלוננים), ודיבורם היה רע באזני ה', וישמע ה' ויחר אפו, ותבער כם אש ה', ותאכל בקצה המחנה:
 ויהי העם כמתאוננים, למי הכוונה "עם" _____
 וכיצד הם מכונים כשהם כשרים _____
 כמתאוננים, כתב רש"י שהוא לשון עלילה, איזו עלילה הם ביקשו _____
 רע באזני ה', היינו שאמרו דברים כדי שהקב"ה ישמע ויקניט (יצטער) _____
 מה הם התאוננו _____
 ויחר אפו, מדוע חרה אף ה' _____
 ותאכל בקצה המחנה, "בקצה" היינו מי שאינו עם שאר העם, אלא עומד לבדו, או מחמת חשיבותו, או מחמת פחיתותו. (ע"פ מלבי"ם שופטים י"א ו').

ביאור "בקצה המחנה"

למי הכוונה	האם מדובר על הפחותים או על החשובים	
		לתנא קמא (והוא פירוש א' ברש"י)
		לרבי שמעון בן מנסיא

ב. ויצעק העם אל משה, ויתפלל משה אל ה', ותשקע האש:
 ויצעק העם אל משה, מדוע צעקו אל משה ולא אל ה' _____
 ותשקע האש, מדוע שקעה האש במקומה, ולא חזרה לאחת הרוחות _____
 ג. ויקרא שם המקום ההוא תבערה, כי בערה כם אש ה':
 ד. והאספסוף אשר בקרב, התאוו תאוה, וישבו ויבכו גם בני ישראל, ויאמרו מי יאכלנו בשׁוֹר:
 והאספסוף, מי הם _____ ומדוע נקראים כן _____
 וישבו, רש"י מפרש כך, "וישבו גם בני ישראל, ויבכו עמהם", היינו שבכו מקודם במתאוננים, וחזרו לבכות אח"כ עם האספסוף.
 מי יאכלנו בשׁוֹר, האם היה להם בשר לאכול _____ מנלן _____
 ומניין שהיה להם גם עכשיו _____
 ומדוע התלוננו _____

המשך פרשת בהעלותך פרק י"א

ה. זכרנו את הדגה, אשר נאכל במצרים הנם, את הקשאים, ואת האכטחים, ואת החציר, ואת הבצלים, ואת השומים:

אשר נאכל במצרים חנים, האם אכן המצרים נתנו להם דגים בחנם _____ מניין _____
אלא מה הייתה כוונתם כשאמרו 'חנים' _____

את הקשואים ואת האבטיחים ואת החציר, מדוע המן לא השתנה לדברים אלו _____

ו. ועתה נפשנו יבשה אין כל, בלתי אל המן עינינו:

בלתי אל המן עינינו, באר טענתם _____

ז. והמן כזרע גד הוא, ועינו (מראהו) כעין הבדלח:

והמן כזרע גד, מי אמר כן _____ ומה בא לומר בזה _____

ומי אמר "בלתי אל המן עינינו" _____

כזרע גד, במה היה דומה לזרע גד _____

כעין הבדלח, מה הוא "ברולח" _____

ח. שטו העם ולקטו, וטחנו ברחים, או דכו במדכה, ובשלו בפרור, ועשו אתו עגות, והיה טעמו כטעם לשד השמן:

שטו, רש"י מפרש ש"שטו" הוא לשון טיול, איך זה מראה על חשיבות המן _____

וטחנו ברחים וגו', אין הכוונה שהיו צריכים לטחון, לדוך ולבשל, שהרי הוא היה מוכן לאכילה

אלא מה הכוונה _____

בפרור, פרש _____

לשד השמן, רש"י הביא בזה שלש פירושים לפרש זאת:

א. דונש בן לברט מפרש, שטעם המן היה כמאכל שיש בו לחלוחית של שמן.

ב. רבותינו פירשוהו, מלשון שדיים, וכדאיתא בגמ' יומא (דף ע"ה.) א"ר אבהו, מה שד זה, תינוק טועם בה כמה טעמים, אף

המן כל זמן שישראל אוכלין אותו, מוצאין בו כמה טעמים.

ג. דבר אחר, "לשד" ראשי תיבות, ליש (נילוש) שמן דבש, דהיינו שטעם המן היה כעיסה הנילושה בשמן, ומשוחה בדבש.

ט. וברדת הטל על המחנה לילה, ירד המן עליו:

ובפרשת בשלח כתוב שהטל היה על המן, ומפרש רש"י שם: "הטל יורד על הארץ, והמן יורד עליו, וחזור ויורד טל עליו, והרי הוא כמונח בקופסא".

סיכום מעלות המן

לשון הפסוק	את מה זה בא לתאר	מה המעלה בזה
א. "כזרע גד"	את צורתו	קל היה ללקטו (וי"פ אן וסרא)
ב. "כעין הבדלח"	את מראהו	
ג. "שטו העם ולקטו"	את אופן הלקיחה	
ד. "וטחנו ברחים, או דכו במדכה"	את מראהו	
ה. "ובשלו בפרור, ועשו אתו עגות"	כגל	
ו. "והיה טעמו כטעם לשד השמן"	כגל	ג' פירושיו ברש"י
ז. "וברדת הטל על המחנה לילה, ירד המן עליו"	את אופן הנחתו	היה מונח על מקום נקי, אחר שרחף הטל את המקום

המשך פרשת בהעלותך פרק י"א

י. וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת הָעָם, בִּכְהָ לְמִשְׁפַּחְתָּיו, אִישׁ לְפָתַח אָהֳלוֹ, וַיַּחַר אַף ה' מְאֹד, וּבְעֵינָיו מִשָּׂה רָע:

בִּכְהָ לְמִשְׁפַּחְתָּיו, לפירוש א' ברש"י, מה הכוונה "למשפחותיו" _____
ומדוע עשו כן _____

ולפירוש ב', על מה הם בכו _____
ומה שנתעוררו להתלונן על זה רק עתה, עיין במזרחי ובמשכיל לדוד, מש"כ בזה.

יא. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל ה', לָמָּה הִרְעִיתָ לְעַבְדְּךָ, וְלָמָּה לֹא מָצַיתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, שְׁבַחְתָּ לְשׁוֹמְאֵם אֶת מִשְׁאֵל כָּל הָעָם הַזֶּה עָלַי:
יב. הֲאֵנֹכִי הִרְיִתִי, אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה, אִם אֲנֹכִי יִרְדֵּיתִיהוּ, כִּי תֹאמַר אֵלַי שְׂאֵהוּ בְּחִיקָה, כַּאֲשֶׁר יִשְׂאֵהוּ הָאֱמֹן אֶת הַיִּנֵּק, עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם:

כי תאמר אלי שאהו בחיקך, האם כוונת משה שה' יאמר לו כן, או שהוא אמר לו _____
על האדמה אשר נשבעת לאבותיו, רש"י מפרש הפסוק כך: אתה אומר לי לשאתם בחיקי, אל האדמה אשר נשבעת לאבותיו, כאשר ישא האומן את היונק, פרש לפי"ז "על האדמה" _____

יג. מֵאִיִן לִי בְּשׂוֹר, לָתֵת לְכָל הָעָם הַזֶּה, כִּי יִכְפוּ עָלַי לְאָמֹר, תִּנְהָ לָנוּ בְּשׂוֹר וְנִאֲכַלֶּהָ:

יד. לֹא אוֹכֵל אֲנֹכִי לְבָדִי, לְשִׂאת אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה, כִּי כִבֵּד מִמֶּנִּי:

טו. וְאִם כִּכָּה אֶתְּ עֲשֵׂה לִי (לתת עלי לבדי את טורח הנהגת העם), הֲרִנְנִי נָא הָרֹג, אִם מָצַאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, וְאֵל אֶרְאֶה בְּרַעְיִתִי: (ב)

ואם ככה את עשה לי, כתב רש"י "תשש כחו של משה כנקבה", איך מדויק כן _____
עיין הרמב"ן שהקשה, הרי כינוי "את" אמר משה כלפי הקב"ה, ונמצא שענין הנקבות מתייחס אל הקב"ה ולא אל משה.
מִמָּה תִשָּׁש כָּחוֹ _____

ולכן מה ביקש משה _____ ומדוע ביקש כך _____
וְאֵל אֶרְאֶה בְּרַעְיִתִי, כתב רש"י "וזה אחד מתיקוני סופרים בתורה, לכינוי ולתקון לשון"
שמה צריך היה להיות כתוב _____ וכיצד תיקן זאת _____

טז. וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה, אֲסַפֶּה לִי שִׁבְעִים אִישׁ מִזְקֵנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר יֵדְעֶתָ כִּי הֵם זְקֵנֵי הָעָם וְשֹׁטְרָיו, וְלָקַחְתָּ אִתָּם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד, וְהִתְיַצְּבוּ שָׁם עִמָּךְ:

אספה לי, כתב רש"י "הרי תשובה לתלונתך", לאיזו תלונה _____
באר את התשובה _____
האם הם היו אותם שבעים זקנים שאסף משה במצרים, או שאסף זקנים אחרים _____
ומדוע _____ כמה הם חטאו _____

ומדוע לא הענישם בשעת מעשה _____
אשר ידעת כי הם זקני העם ושוטריהם, היכן הם היו שוטרים _____
ומדוע זכו להיות פרנסים על בני ישראל _____
ולקחת אותם, כיצד יקחם _____ שמה הוא יאמר להם _____
והתיצבו שם עמך, לאיזה צורך העמידם שם _____

יז. וַיִּרְדְּתִי וְדַבַּרְתִּי עִמָּךְ שָׁם, וְאַצְלֵתִי מִן הָרֹחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ, וְשָׁמַתִּי עָלֶיךָ, וְנִשְׂאוּ אִתָּה בְּמִשְׁאֵל הָעָם, וְלֹא תִשָּׂא אִתָּה לְבַדְּךָ:

וירדתי, היינו שהקב"ה הוריד שכינונו לעולם, בעוד כמה מקומות מוזכר שהקב"ה עשה כן _____
ודברתי עמך, מי נתמעט מ"עמך" _____ וממה נתמעט _____
ואצלת, כתב רש"י, כתרגומו, "וְאַרְבֵּי", פירוש 'ואגדל', דהיינו שאגדלם מן הרוח שעל משה רבינו
היכן עוד מצאנו לשון זה _____

ושמתי עליהם, האם ע"י זה נחסר מרוחו של משה רבינו _____
וכתב רש"י שבאותה שעה היה משה דומה לנר, במה היה דומה לנר _____
ונשאו אתך, היינו שישאו עם משה יחד בעול ובטורח, מדוע יש טורח בהנהגת ישראל _____
ולא תשא אתה לבדך, כתב רש"י שהוא תשובה לדברי משה, לאלו דברים התשובה _____

המשך פרשת בהעלותך פרק י"א

יח. וְאֵל הָעָם תֹּאמַר, הֲתִקְדָּשׁוּ לְמַחֵר וְאִכְלֹתֶם בָּשָׂר, כִּי בְכִיחֶם בְּאֲזְנֵי ה' לֵאמֹר, מִי יֵאכְלֵנוּ בָּשָׂר, כִּי טוֹב לָנוּ בְּמִצְרַיִם, וְנִתֵּן ה' לָכֶם בָּשָׂר, וְאִכְלֹתֶם:

התקדשו, הוא לשון הזמנה והכנה, למה יכינו עצמם _____

ט. לֹא יוֹם אֶחָד תֹּאכְלוּן, וְלֹא יוֹמִים, וְלֹא חֲמִשָּׁה יָמִים, וְלֹא עֶשְׂרֵה יָמִים, וְלֹא עֶשְׂרִים יוֹם:

כ. עַד חֹדֶשׁ יָמִים, עַד אֲשֶׁר יֵצֵא מֵאִפְכֶם, וְהָיָה לָכֶם לְזֵרָא, יַעַן כִּי מֵאִסְתֶּם אֶת ה' אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם, וְתִכְבוּ לְפָנָיו לֵאמֹר, לָמָּה זֶה יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם:

עד חודש ימים, הכוונה שיאכלו בשר רק חודש ימים ואח"כ ימותו, וזה סותר למש"כ לקמן (פסוק ל"ג) "הבשר עודנו בין שניהם טרם יכרת, ואף ה' חרה בעם, ויך ה' בעם מכה רבה מאד".

ביאור הסתירה: מתי מתו, לפי הפסוק כאן _____ לפי הפסוק לקמן _____

ישוב הסתירה

"הבשר עודנו בין שניהם"			"עד אשר יצא מאפכם"		
מה היא המעלה/החסרון	האם מיתה זו, היא מעלה/חסרון	על מי נאמר	מה היא המעלה/החסרון	האם מיתה זו, היא מעלה/חסרון	על מי נאמר
שמתים מיד			כָּבַת הָיָא לְהַאֲרִיךְ יָמֵי, אִלּוּ חַיִּי 30 (ת"י ס' ס' פ"א מ"ט)		
מתים מיד ולא יסורח			מִתְסַרְחִים חֹדֶשׁ יָמִים		

עד אשר יצא מאפכם, האם יתכן לפרש כפשוטו, אלא מה הכוונה _____

והיה לכם לזרא, רש"י מפרש שהוא מלשון "זר", מה בא לומר בזה _____

ולפי מה שהביא בשם רבי משה דרשן, מהו לשון "זרא" _____ ומה בא לומר בזה _____

יען כי מאסתם את ה' אשר בקרבכם, הפסוק בא לומר מה גרם להם להתלונן, ומה הוא _____

כא. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, שִׁשׁ מְאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי, הָעָם אֲשֶׁר אֲנִי בְּקִרְבּוֹ, וְאַתָּה אֹמְרָתָ, בָּשָׂר אֶתֵּן לָהֶם, וְאִכְלוּ חֹדֶשׁ יָמִים:

שש מאות אלף רגלי, האם זה היה מנין בני ישראל באותו זמן _____

ומדוע נקט מנין זה, לרש"י _____ לרבי משה הדרשן _____

כב. הֲצֵאן וּבְקֶר, יִשְׁחַט לָהֶם וּמִצָּא לָהֶם, אִם אֶת כֹּל דְּגֵי הַיָּם, יֵאָסֵף לָהֶם וּמִצָּא לָהֶם: (פ)

כג. וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה, הִיךְ ה' תִּקְצֹר, עֲתָה תִרְאֶה הַיְקַרְרָה דְּבָרִי, אִם לֹא:

כד. וַיֵּצֵא מֹשֶׁה, וַיְדַבֵּר אֶל הָעָם אֶת דְּבָרֵי ה', וַיֵּאָסֵף שְׁבַעַיִם אִישׁ מִזִּקְנֵי הָעָם, וַיַּעֲמֵד אֹתָם סְבִיבַת הָאֹהֶל:

מחלוקת התנאים בביאור הפסוקים (כ"ב-כ"ג)

מדוע לא נענש על זה משה כמו שנענש במי מריבה	"היד ה' תקצר" מה השיבו ה'	"הצאן ובקר ישחט להם" מה טען משה	
			לרבי עקיבא
			לרבי שמעון
			לרבן גמליאל
			בנו של רבי יהודה הנשיא

לא שייך צנה לזש, שהרי לא היה שם פזם פזר

המשך פרשת בהעלותך פרק י"א

מחלוקת התנאים בביאור הפסוקים (כ"ג-כ"ד)

<p>"וַיֹּאסֶף שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי הָעָם"</p> <p>מדוע עשה כן</p>	<p>"וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶל הָעָם אֶת דְּבָרֵי ה'"</p> <p>אלו דברים אמר משה לעם</p>	<p>"עֲתָה תִרְאֶה הֲיִקְרָךְ דְּבָרִי, אִם לֹא"</p> <p>באר את דברי ה'</p>	
<p>כפי שצווחו ה' זפסוקים צ"ט - י"ט</p>	<p>שיקלו גשר כאלול פסוקים י"ח - כ'</p>	<p>למה תראה איך שיהיה די גשר לאלם</p>	<p>לדבי עקיבא</p>
	<p>דבר פיוס "היה ה' תקצר" וכן שיקלו גשר כאלול פסוקים י"ח - כ'</p>		<p>לרבי שמעון ורבן גמליאל</p>

כה. וַיִּרְדּוּ ה' בָּעֵנָן, וַיְדַבֵּר אֲלֵינוּ, וַיֹּאמְרוּ מִן הַרוּחַ אֲשֶׁר עָלָינוּ, וַיִּתֵּן עַל שִׁבְעִים אִישׁ הַזְּקֵנִים, וַיְהִי כְּנֹחַ עֲלֵיהֶם הַרוּחַ, וַיִּתְנַבְּאוּ וְלֹא יָסְפוּ: בִּיאור "ולא יספו"

מה בא הפסוק לומר	האם הוא לשון הוספה, או לשון הפסקה	
		לפי הסיפרי
		לפי אונקלוס

כו. וַיִּשְׂאָרוּ שְׁנֵי אַנְשִׁים בְּמַחְנֶה, שֵׁם הָאֶחָד אֶלְדָּד, וְשֵׁם הַשֵּׁנִי מִידָד, וַתִּנַּח עֲלֵיהֶם הַרוּחַ, וַהֲמָה בְּפִתְכֵיהֶם וְלֹא יָצְאוּ הָאֲהָלָה, וַיִּתְנַבְּאוּ: בְּמַחְנֶה:

וישאר שני אנשים, מתוך מי הם נשארו _____
ומדוע הם נשארו _____
והמה בכתובים, כמה זקנים לקח משה בתחילה מכל שבט ושבט _____ וכמה היו בסה"כ _____
מדוע לקח יותר, הרי הקב"ה ציווהו לקחת רק שבעים _____
ומה עשה משה כדי להעמידם על שבעים _____
והמה בכתובים "ופירש"י "במבוררין שבהם לסנהדרין", האם הכוונה שאלדד ומידד היו מאלו שעלה בידם "זקן", או מאלו שעלה בידם פתק "חלק" _____

כז. וַיִּרְץ הַנֶּעֱר, וַיִּגַּד לְמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר, אֶלְדָּד וּמִידָד מִתְנַבְּאִים בְּמַחְנֶה:

וירץ הנער, מי היה הנער _____
כח. וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון, מִשְׁרַת מֹשֶׁה מִבְּהַרְיֹו, וַיֹּאמֶר, אֲדֹנָי מֹשֶׁה כָּלְאִם: כְּלֵאִם, מדוע ביקש יהושע כן _____

ביאור בקשת יהושע "אדוני משה כלאם"

האם "כלאם" הוא לשון כליין/כלא	איך רצה להפסיקם מלהתנבא	
		לפירוש א'
		לפירוש ב'

המשך פרשת בהעלותך פרק י"א

כט. ויאמר לו משה, המקנא אתה לי, ומי יתן כל עם ה' נביאים, כי יתן ה' את רוחו עליהם:

המקנא אתה לי, מה הפירוש "לי" _____ פרש לפ"ז מה אמר לו משה _____

ל. ויאסף משה אל המחנה, הוא וזקני ישראל:

ויאסף משה אל המחנה, מה הפירוש "ויאסף" (רש"י ד"ה "ויאסף" השני) _____

מהיכן נאספו _____ ולהיכן הם נכנסו _____

מדוע כתבה התורה שמשה והזקנים נכנסו למחנה (איש לאהלו) _____

לא. ורוח נסע מאת ה', ויגזו שלזים מן הים, ויטש על המחנה, כדרך יום פה וכדרך יום פה סביבות המחנה, וכאמתים על פני הארץ:

ויגזו שלזים מן הים, ויטש על המחנה, פירושו, הפריח שלזים מן הים, והם התפשטו על המחנה.

וכאמתים על פני הארץ, מדוע השלו פרח בגובה כזה _____

לב. ויקם העם, כל היום ההוא וכל הלילה, וכל יום המחרת, ויאספו את השלז, הממעיט אסף עשירה חמרים, וישטחו להם שטוח

סביבות המחנה:

הממעיט, מי הם אלו שאספו הכי מעט _____

וישטחו, באר מה עשו עם השלז _____

לג. הבשר עודנו בין שניהם, טרם יפרת, ואף ה' חרה כעם, ויך ה' בעם, מכה רבה מאד:

טרם יפרת, האם הכוונה שמתו לפני שבלעו הבשר שבין שניהם, או לפני שחתכו הבשר בשניהם

לפי אונקלוס _____ לפי פירוש ב' _____

לד. ויקרא, את שם המקום ההוא קברות התאוה, כי שם קברו את העם המתאונים:

לה. מקברות התאוה, נסעו העם הצרות, ויהיו בחצרות: (ב)

פרק י"ב

א. ותדבר מרים ואהרן במשה, על אדות האשה הכשית אשר לקח, כי אשה כשית לקח:

ביאור לשון "ותדבר"

ביאור הראיה	היכן מצינו כן	האם זה לשון קשה או תחנונים	
כתל שפיזר "קלות"			דיבור
כל כא לשון קשה		1. 2.	אמירה

סכם, איך משמע שדיברו דברים קשים על משה רבינו _____

ותדבר מרים ואהרן, מדוע הקדימה התורה את מרים לפני אהרן _____

בהמשך הפסוק מבואר שדיברה על זה שמשה גירש את אשתו, מהיכן ידעה זאת _____

האם מרים נתכוונה לגנותו בזה _____ ומה אפשר ללמוד מזה בק"ו _____

המשך פרשת בהעלותך פרק י"ב

האשה הכושית, האם אפשר לפרש "כושית" כפשוטו _____
 א"כ, מדוע הכתוב קוראה "כושית" (שים לב, יש ברש"י שני דיבורים, המתחילים במילים "האשה הכושית")
 לפי פירוש א' (ספרי) _____

לפי פירוש ב' _____
 ואיך מרומז במילה "כושית" שהיא הייתה יפת מראה _____
 כי אשה כושית לקח, כתב רש"י "מה תלמוד לומר", והיינו משום שכבר כתב מקודם "על אודות האשה הכושית אשר לקח"
 אלא מה זה בא לומר _____

על אודות האשה הכושית אשר לקח, כי אשה כושית לקח, האם מרים דברה על מה שמשה לקח את צפורה לאשה _____
 אלא על מה כן דיברה _____
 ב. וַיֹּאמְרוּ (מרים ואהרן), הֲרַק אֵךְ בְּמִשְׁחָה (עם משה) דְּבַר ה', הֲלֹא גַם כָּנוּ דְבַר, וַיִּשְׁמַע ה':
 הרק אך במשה דיבר ה', פרש _____

הלא גם בנו דיבר, ואעפ"כ, מה הם לא עשו _____
 בפסוק זה מבואר, שהלשון הרע שדיברו על משה רבינו, היה מה שהשוו נבואתו לשאר הנביאים (ע"פ דברי החפץ חיים בספר שמירת הלשון פרק י"ח).
 ג. וְהָאִישׁ מִשְׁחָה (ענו) עֲנִיו מְאֹד, מִכָּל הָאָדָם, אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה: (ס)
 עניו, מה היא ענוה _____

ובפסוק זה מבואר, שאיסור לשה"ר הוא אפילו אם האיש שדיבר עליו הוא איש עניו, ושפל רוח, ואינו מקפיד על מה שדובר עליו (שם).
 ד. וַיֹּאמֶר ה' פְּתָאם, אֵל מֹשֶׁה וְאֵל אֶהֱרֹן וְאֵל מִרְיָם, צֵאוּ שְׁלֹשְׁתֵּכֶם אֶל אֶהֱל מוֹעֵד, וַיֵּצְאוּ שְׁלֹשְׁתָּם:
 פתאום, דהיינו שנגלה להם בפתע, ולא הספיקו לטבול מטומאתם קודם שדיבר עמהם
 מה רצה הקב"ה לרמז להם בזה _____
 צאו שלשתכם, מדוע צריך לומר "שלשתכם", הרי ה' דיבר עם שלשתם _____
 ה. וַיֵּרֶד ה' בְּעַמּוּד עָנָן, וַיַּעֲמֵד פְּתַח הָאֶהֱל, וַיִּקְרָא אֶהֱרֹן וּמִרְיָם, וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם:
 בעמוד ענן, היינו שהקב"ה ירד יחידי כדי להוכיח את אהרן ומרים (והוכחה דומה למלחמה)

אופן היציאה למלחמה ולשלום

ומנלן שהקב"ה יוצא כך	האם יוצא באוכלוסין (בעם רב), או במועטין		
	הקדוש ברוך הוא	מלך בשר ודם	
			כשיוצא למלחמה
			כשיוצא לשלום

ויקרא, אהרן ומרים, מדוע קרא להם, הרי כבר היו שם _____
 ויצאו שניהם, מדוע הפרידן ממשה _____

ו. וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּ נָא דְבַרְי, אִם יְהִי נִבְיֵאֲכֶם, ה' בְּמִרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדַּע, בְּחֹלוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ:
 שמעו נא דברי, הקב"ה דיבר עמהם בתחילה בלשון רכה, כדי שלא יבהלו מכעסו
 היכן כתוב בפסוק שדיבר עימם כך _____
 אם יהיה נביאכם, פרש _____

ה' במראה אליו אתודע, יש ב' אופנים בהם הקב"ה מתגלה לנביאים, א. בחלום ובחזיון, ב. באספקלריא המאירה
 איך הקב"ה מתגלה לכל שאר הנביאים חוץ ממשה _____

המשך פרשת בהעלותך פרק י"ב

תיאור מעלות נבואת משה רבינו:

ז. לֹא כֵן (כשאר הנביאים) עֲבָדִי מֹשֶׁה, בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא:

ח. פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ, וּמִרְאָה וְלֹא בְחִידוֹת, וְתִמְנַת ה' יְבִיט, וּמִדּוּעַ לֹא יֵרָאֶתְם, לְדַבֵּר בְּעַבְדֵי כְמוֹשָׁה:

פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ, וּמֵה הוּא אָמַר לוֹ _____
 הֵיכָן אָמַר לוֹ זֹאת _____ באיזה לשון אמר לו זאת _____
 וּמִרְאָה וְלֹא בְחִידוֹת, הָאֵם שֵׁיךְ לִרְאוֹת אֶת מִרְאֵה הַשְּׂכִינָה _____ וּמִנְלָן _____
 אֲלֵא, מֵה הַכוּוֹנָה: "וּמִרְאָה וְלֹא בְחִידוֹת" _____
 "וְתִמְנַת ה' יְבִיט" _____

בעבדי במשה, אילו נכתב 'בעבדי משה', היה בזה רק טענה אחת, אולם עתה שנכתב 'בעבדי במשה', משמע שיש כאן שני

טענות, מה הם: 1. _____ 2. _____
 ט. וַיַּחַר אַף ה' בָּם, וַיִּצְרָה:

י. וַהֲעֵנָן סָר מֵעַל הָאֹהֶל, וְהִנֵּה מֵרִים מִצְרַעַת פְּשָׁלָה, וַיִּכְּן אַהֲרֹן אֶל מֵרִים, וְהִנֵּה מִצְרַעַת:

וַיַּחַר אַף ה' בָּם וַיִּצְרָה, הקב"ה לא גזר עליהם נדוי, רק לאחר שהודיע להם מה חטאו

מה לומדים מזה בקל וחומר _____
 וַהֲעֵנָן סָר, מדוע לקתה מרים בצרעת, רק לאחר שהענן סר מעל האוהל _____

סדר הדברים שעשה הקב"ה לאהרן ומרים

מה הדברים שהקב"ה עשה להם	היכן זה כתוב
א. ניצה את אהרן ומרים	"ויחר אף ה' ק"ז
ב. התרחק מהם מרחק רב	
ג. הלך מהם למרי	
ד. מרחם לקתה צרעת	

יא. וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אֶל מֹשֶׁה, בִּי אֲדֹנָי, אֵל נָא הַשֵּׁת עָלַיִנו חֲטָאתִי, אֲשֶׁר נִוְאֵלְנוּ (נהגנו בטפשות) וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ:

יב. אֵל נָא תְהִי כַמֶּת, אֲשֶׁר פָּצַאתוּ מִרְחֹם אֱמוּנו, וַיֵּאכַל חֲצִי בְשָׂרוֹ:

אל נא תהי כמת, מי לא תהיה כמת _____
 כמת, בַּמָּוָה דוּמָה מִצּוֹרֵעַ לַמֶּת _____

ביאור הפסוק לפי ג' הפירושים ברש"י

ביאור דברי אהרן אל משה	"אשר בצאתו מרחם אמו, ויאכל חצי בשרו"	"אל נא תהי כמת"	
אל נא תהי אחתה כמת שהרי יצאה מרחם אמו, והיות שהצורע חשוד כמת, הרי זה כאילו נאכל חצי בשרו	כאן שיצאה מרחם אמו, הרי זה כאילו נאכל חצי בשרו, וכינוי הכתוב ודובר לשון נסתה, ולא אמר יאמוני, ישרוני	לא תהא אחתה מצורעת (שהצורע חשוד כמת)	לפירוש א'
כנ"ל, אלא שמדבר אל כל אחים שבזולת, ולא אל משה בדרך בינוי	כנ"ל, והכוונה לכל אחים שבזולת,	כנ"ל	לפירוש ב'
התפלא עליה שתרפא מצרעתה, שא"כ תהיה לעולם כמת, שהרי אין קחז, ואין קחז חאה את הנעים	איני יכול לראות נעויה ולטהרה, שהרי אין קחז שלה	לא תשאר צרעתה לעולם	לפירוש ג'

המשך פרשת בהעלותך פרק י"ב

תפילת משה על מרים:

יג. וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל ה' לֵאמֹר, קָל נָא רִפְא נָא, לָהּ: (פ)

קל נא רפא נא לה, מה הייתה בקשתו של משה _____

ואלו דברים הקדים לבקשה 1. פל "קל" (פל על חמה) 2. _____

ומה למדים מזה _____

לאמר, מה ביקש משה שהקב"ה יאמר לו _____

ומה השיבו ה' _____

רפא נא לה, מדוע לא האריך משה בתפילתו על מרים

ללשון א. _____

ללשון ב. _____

תשובת הקב"ה למשה:

יד. וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה, וְאַבְיָה יָרֵק יָרֵק בְּפָנֶיךָ. הֲלֹא תִפְלֵם שְׁבַעַת יָמִים, תִּסְגַּר שְׁבַעַת יָמִים מִחוּץ לַמִּחֲנֶה, וְאַחַר תֵּאָסֵף:

כתב רש"י, דלמדין דין שכינה בקל וחומר מאביה, ולפי"ז היה צריך להיות בשכינה שתסגר י"ד יום, אלא ש"דיו לבא מן הדין

(הדבר הנלמד - הקב"ה) להיות כנידון" (להיות כמו המלמד - אביה), ולכן תסגר רק שבעה ימים כמו הנידון.

אופן הילפותא מה"קל וחומר"

האם הוא ה"נידון" או ה"בא מן הדין"	האם הוא הקל או החמור	כמה ימים יש לה להכלם	ואחר שאמרינן "דיו" כמה ימים תכלם
אביה			
הקב"ה			

ואחר תאסף, מדוע כתבה התורה את טהרת המצורע בלשון 'אסיפה' _____

טו. וַתִּסְגַּר מִרְיָם מִחוּץ לַמִּחֲנֶה שְׁבַעַת יָמִים, וְהָעַם לֹא נָסַע. עַד הָאָסֵף מִרְיָם:

והעם לא נסע, מדוע הקב"ה חלק לה כבוד זה _____

טז. וְאַחַר נָסְעוּ הָעָם מִחֲצֹרֹת, וַיִּחַנּוּ בְּמִדְבַּר פָּאָרָן: (פפפ)

המשך פרשת בהעלותך פרק י"ב

סיכום מעשה מרים על פי סדר הפסוקים

ביאור העניין	סדר הפסוקים	
מרים ואהרן דיברו אל משה לומר כי את ציפורי	ותדבר מרים ואהרן במשה, על אודות האשה הכושית אשר לקח, כי אשה כושית לקח:	א
השן את נזאאת משה לנזאאת שאר הנביאים, ומהו מדוע הוצרך לרשה	ויאמרו הרק אך במשה דיבר ה', הלא גם בנו דיבר, וישמע ה':	ב
משה רבינו אינו מקפיד על כבודו לומר ענותנותו	והאיש משה עניו מאד, מכל האדם אשר על פני האדמה:	ג
הקב"ה זיקש משה אהרן ומרים לזאת אל אהרן מועד, ושם קרא לאהרן ומרים והם יצאו לרדף מאוהל מועד	ויאמר ה' פתאום, אל משה ואל אהרן ואל מרים צאו שלשתכם אל אהל מועד, ויצאו שלשתם: וירד ה' בעמוד ענן, ויעמוד פתח האהל, ויקרא אהרן ומרים, ויצאו שניהם:	ד - ה
הקב"ה נטף דבש על ששהו את משה לשאר הנביאים ואומר להם, שנזאאת אינה דומה לנזאאת משה, שמדברת משה נעלית מעל כלם, שכל רצו הוא מוכן לנזאאת, ולכן מוכרח הוא לפרוש מאשתו.	ויאמר שמעו נא דברי, אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע, בחלום אדבר בו: לא כן עבדי משה, בכל ביתי נאמן הוא: פה אל פה אדבר בו, ומראה ולא בחידות, ותמונת ה' ביטי, ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה: ויחר אף ה' במ וילך.	ו - ט
מרים נעשת בצרות	והענן סר מעל האהל, והנה מרים מצורעת כשגל, ויפן אהרן אל מרים והנה מצורעת:	י
אהרן הכהן מבקש משה רבינו להתפלל אליה	ויאמר אהרן אל משה, בי אדני, אל נא תשת עלינו חטאת, אשר נואלנו ואשר חטאנו: אל נא תהי כמת, אשר בצאתו מרחם אמו, ויאכל חצי בשרו.	יא - יב
משה רבינו התפלל אליה	ויצעק משה אל ה' לאמר, קל נא רפא נא לה:	יג
תשובת הקב"ה לתפילת משה רבינו	ויאמר ה' אל משה, ואביה ירק ירק בפניה, הלא תכלם שבעת ימים, תסגר שבעת ימים מחוץ למחנה, ואחר תאסף:	יד
מרים נשארה בצרותה לז' ימים, וזני ישראל המתנו לה עד שנרפאת	ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים, והעם לא נסע עד האסף מרים:	טו
לאחר שנרפאה מרים נסעו למדבר פארן	ואחר נסעו העם מחצרות, ויחנו במדבר פארן:	טז

סיכום המצוות בפרשת בהעלותך ע"פ ספר החינוך

מנין המצוה	מצות	המצוה	כתוב את לשון הפסוק
שפ	עשה	מצות פסח שני בארבעה עשר באייר	פרק ט' פסוק י' - י"א
שפא	עשה	מצות פסח שני שיאכל על מצות ומרורים	שם פסוק י"א
שפב	לא תעשה	שלא להותיר כלום מבשר הפסח השני למחרתו	שם פסוק י"ב
שפג	לא תעשה	שלא לשבר עצם מעצמות פסח שני	שם
שפד	עשה	מצות תקיעת חצוצרות במקדש ובמלחמה	שם פסוק י'